

Risale-i Nur'da: İtaat



Kainatta her hadise, en küçüğünden en büyüğüne bir maksat, hikmet ve hedefe yönelik olarak cereyan ediyor olmalı. Varlıkların hal lisanı bunu bize anlatıyor, gösteriyor.

Erkeklerin yaşadığı en iz bırakıcı olaylardan biri olan askerlik; bayanların aile düzeni içinde eşleriyle; iş düzeni içinde çalışanların idarecileriyle; çocukların anne-babalarıyla münasebetlerinde yaşadıkları itaat, eşyanın derinliklerindeki bir sırrı öğretir aslında. Bu, günlük hayatta, saydığımız örneklerde çok belirgin gözlenen bir sırdır ve daha sayamadığımız pek çok örnekle itaat sırrı insanlara ders verilir. Askerlik yapmanın, bir düzen içinde çalışmanın, evliliğin, toplu taşıma araçlarında uyulan kuralların insan hayatındaki en önemli yeri itaat sırrının mülk dairesinde yaşanmasıdır. İtaat sırrının işleri kolaylaştırdığı, toplu halde yaşamaya başlayan sosyal insanın keşfettiği en çarpıcı gerçeklerden olsa gerek; her bireyin işini bildiği ve verilen emirler doğrultusunda hareket ettiği bir ortamda işler aksamadan yürüyecek ve işin boyutuna bakılmaksızın büyük-küçük her iş aynı kolaylıkla yürütülebilecektir. Aynı eğitimi almış ve benzer komutlarla hareket eden bir takımın idaresi ile bir ordunun idaresi aynı kolaylıkta olacaktır. Günümüzde aynı eğitimi almış olmak ve benzer komutlarla hareket etmek "sistem" içinde yer almak şeklinde ifade ediliyor. "Kurulmuş bir sistem" varsa işler artık kolaylaşmıştır, küçük-büyük bütün birimler aynı tarzda hareket ettiği için organizasyon ne kadar büyürse büyüsün aksaklık yaşanmayacaktır. Eğitim, organizasyon ve disiplin bu aksaksız işleyişin en temel basamakları olarak sosyal hayatımıza girmiştir. Bunların bizim alemimizde, yani mülk aleminde yaşanmasının en önemli hikmeti Rububiyeti ders vermek, melekut boyutunda yani varlıkların Rabb'lerine bakan yönünde işleyen itaat sırrı ve bununla hilkatteki suhuletin yani yaratılıştaki kolaylığın idrakine zemin hazırlamaktır. Eşyanın gerisinde, Yaratıcı'ya bakan yönündeki melekler tam bir itaat hali sergiliyor olmalı. Çünkü, zerreden güneşe bütün varlıkların uyumlu hareketinde, birbirlerine bağlı olmalarına rağmen aksaklık yaşanmaması mutlak bir itaatin varlığı ile ancak mümkün olabilir. Eşyanın yaratılışının bu tarzını idrakte alemimize çeşitli tarzlarda açılan en önemli sıklardan itaat. Benliğin kudrete ayineliğinde günlük yaşantıda kavradığımız "itaat", işlerin yolunda gitmesi, zamanında ve aksaksız yürümesi için önemli bir şart olarak iç alemimizde şekillenir. İkinci basamakta kainat genişliğinde, sınırlarını ve sayısını bilemediğimiz varlıkların şu anki düzeni için mutlak itaatin var olması gerektiği sonucuna ulaşırız. Kudretin varlıklara nisbeti, yani onlarla bağlantısında işleyen önemli kanunlardandır itaat. Mülk boyutunda, inşa dairesinde kemal noktasına doğru seyahati gözlenen varlıklar, bu seyahatte bir meyil, bir incizap, bir ihtiyaç ve bir iştiyak halindedir. Yani canla-başla o kemal noktasına koşuyor gibi bir hal sergilerler. Tohum ağaç olmak için kayaları parçalar, bebek dünyaya gelmek için anneyi sancılar içinde kıvrandıracak kadar ortalığı velveleye verir, öğrenci okulu bitirmek için gecesini gündüzüne katar ve gökcisimlerinde Vega Burcu'na doğru süratli bir hareket gözlenir. Bir meyille başlayan bu yolculukta meyilin şiddetlenmesi ile ihtiyaç, ihtiyaç

şiddetlenince şiddetli bir arzu yani iştihak, bu arzunun şiddetlenmesi ile de karşı konulamaz bir cazibe yani incizap ortaya çıkar. Mide ve gıda arasında bu yolculuğun safhaları ve kemal noktasına mide ve gıdanın buluşması ile ulaşılması, her gün hepimizin yaşadığı bir tecrübedir. Eşyanın o kemal anına çok yaklaştığı, karşı konulmaz cazibe noktasına geldiği anda önüne geçmek artık mümkün olmaz. Çünkü artık emir kesinleşmiştir, mutlak itaat gereklidir. Buz olma yolundaki suyun, 0 °C'ye ulaştığı an yani "katılaş" emrini aldığı an demir de önünde duramaz, onu da parçalar. Evet, kemal noktasına doğru inşa boyutunda ilerleyen varlıkların bu halleri bir itaati, dolayısı ile bir yerlerden emir aldıklarını gösterir. Bu emirler bütünü'nün adı olan "evamir-i tekviniye" mülk dairesinde bu mutlak itaatte gözlenir.

Zerreler varlık aleminin belki de melekût boyutuna en yakın uçlarıdır. Henüz binlerce, milyonlarca ihtimal arasında tereddütlü iken, yani mümkünat dairesinde iken kayıtla vücuda girdiği anda kemaline ulaşır. Yani "ol" emrini alır ve varlık şekline bürünür ve bütün varlıklar alemini oluşturan zerrelerin itaati bir nefer gibi olan tek zerre'nin itaati gibidir.

Çünkü itaat sırrı kudretin varlığa erişiminde işleyen bir kanundur ve her yerde geçerlidir. Hadsiz ihtimallerden tek ve Yaratıcı'nın arzusu doğrultusunda olanına uygun şekil alırlar. Bu makro alemde, mülk boyutunda varlıkların belli bir yöne meyli, ihtiyaç şeklinde gözlenir.

Tekvini emirler karşısında varlıkların tavrı mutlak itaattir. Bu da eşyanın pek çok özelliklerinde gözlenir. Kelami emirler ise farazi ve cüz'i ihtiyar sahiplerine yönelik olduğu için itaat ihtiyaridir. Tercih, cezbedici bir unsur olmaksızın, tercih ettirici bir sebep olmaksızın gerçekleşir, yani "tercih bila müreccih" şeklindedir. Ancak Yaratan arzularını Kur'an-ı Kerim ve Resulullah (a.s.m) vasıtası ile bildirmiş ve itaat istemiştir. İrade ile gerçekleşen bu itaat ise insanı varlıkların en üstünü konumuna getirmektedir. Yaratıcı'nın arzularına zıt olduğuna inandığı emirlere itaatsizlik de iradi itaatin bir parçası olsa gerektir. "Allah yolunda cihad", "sivil itaatsizlik" gibi kavramlarda bu çerçevede şekillenmeli ve bu doğrultuda oluşmalıdır.